

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดองค์กร การผลิต การตลาดและการเงิน ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันกำแพงปลาและกลุ่มทอผ้าแม่บ้านกองหิน เพื่อนำมาวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มจากเกณฑ์การให้คะแนนและดัชนีบ่งชี้ต่างๆ สามารถสรุปผลจากการศึกษาและมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

6.1 สรุปผลการศึกษา

จากนโยบายของรัฐบาลในการดำเนินการ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนที่เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงานสร้างรายได้ ด้วยการนำเอาทรัพยากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นและมีมูลค่าเพิ่ม เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นนั้น ปรากฏว่ามีกลุ่มผู้ผลิตเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งกลุ่มผู้ผลิตที่มีศักยภาพในระดับดี ประสบความสำเร็จและกลุ่มผู้ผลิตที่มีศักยภาพในระดับต่ำไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอบางกลุ่มภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

6.1.1 สรุปผลการศึกษาโครงสร้างการจัดองค์กร การผลิต การตลาดและการเงิน

การศึกษาศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอบางกลุ่มภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มผู้ผลิตที่มีศักยภาพในระดับดีและกลุ่มผู้ผลิตที่มีศักยภาพในระดับต่ำครั้งนี้ จากการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดองค์กร การผลิต การตลาดและการเงิน พบว่า กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันกำแพงปลา เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในระดับดีนั้น มีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหารจัดการในการบริหารงานกลุ่ม มีการจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพ สมาชิกกลุ่มฯ ทำงานร่วมกันอย่างร่วมแรงร่วมใจในงานกลุ่มอย่างเต็มที่ มีความพร้อมในการทำงานให้กลุ่มอย่างเต็มความสามารถและทุ่มเท มีความชำนาญการในการผลิตเป็นอย่างดี มีฐานการตลาดที่เข้มแข็งรองรับ มีต้นภูมิปัญญาในการทอผ้าที่ได้รับการ

ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษมาช้านาน มีเอกลักษณ์ที่สืบทอดกันมา คือ “ลายเกลือเต่า” กลุ่มฯ ไม่มีปัญหาทางการเงิน ประกอบกับกลุ่มฯ ยังได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการต่างๆ ในด้านงบประมาณสนับสนุนให้เปล่าและการให้ความรู้ในด้านต่างๆ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เข้าร่วมออกร้านกับหน่วยงานราชการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ส่วนกลุ่มทอผ้าแม่บ้านกองหิน เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในระดับต่ำ พบว่า บทบาทของผู้นำกลุ่มฯ ยังไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถเป็นจุดศูนย์กลางความร่วมมือของกลุ่มได้ สมาชิกกลุ่มขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน แม้ว่ากลุ่มมีความสามารถในการผลิตสินค้าเทียบเท่ากับกลุ่มอื่นแต่ไม่มีความสามารถในการหาตลาด จึงทำให้ตลาดจำกัดอยู่กับการรับจ้างทอผ้าเท่านั้น ไม่มีตลาดรองรับที่แน่นอน ทำให้สมาชิกกลุ่มฯ ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ส่งผลให้ละเลยไม่สนใจให้ความร่วมมือในงานของกลุ่มฯ การดำเนินงานทั้งทางด้านการผลิต การจัดจำหน่าย การประกอบการด้านต่างๆ ไม่เป็นระบบเท่าที่ควร เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจที่ดีในการดำเนินงาน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านการจัดการทั้งด้านการบริหารและการเงิน

นอกจากนี้จากการศึกษาดังกล่าวยังพบว่า วัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่มจะเป็นในด้านการหาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มแม่บ้านหรือผู้สูงอายุของหมู่บ้านเป็นสำคัญ ไม่ได้มุ่งเน้นด้านการทำกำไร แต่อยู่บนพื้นฐานในการดำรงอยู่ให้ได้ของกลุ่ม ทั้งนี้ สมาชิกกลุ่มต้องให้ความร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนา กลุ่ม พร้อมทั้งบทบาทของผู้นำกลุ่มฯ ในการนำพากลุ่มไปในทิศทางที่กำหนดไว้ด้วยดี

6.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันกำแพงปลาเปรียบเทียบกับกลุ่มทอผ้าแม่บ้านกองหิน จากเกณฑ์การให้คะแนนและดัชนีบ่งชี้ พบว่า กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันกำแพงปลา เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีในทุกๆ ปัจจัยที่ทำการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม โดยปัจจัยที่มีศักยภาพมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการจัดองค์กร เนื่องจากมีผู้นำที่ดี มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ประกอบกับสมาชิกกลุ่มในความร่วมมือกับกลุ่มในทุกด้านเป็นอย่างดี และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งในด้านการเงินและความรู้ รองลงมาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ปัจจัยด้านการตลาด ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำรงอยู่ของกลุ่ม ส่วนปัจจัยด้านการเงินและด้านการผลิตนั้นมีศักยภาพที่ดีในสัดส่วนเดียวกัน ส่วนกลุ่มทอผ้าแม่บ้านกองหินนั้น เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในระดับต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำในทุกๆ ปัจจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านการตลาด ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการดำรงอยู่ของกลุ่ม รองลงมาคือปัจจัยด้านการเงิน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนกลุ่ม

6.1.3 สรุปผลจากการเข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

จากการเข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ พบว่า กลุ่มผู้ผลิตได้รับประโยชน์จากโครงการนี้ ในด้านงบประมาณสนับสนุนให้เปล่าโดยไม่มีเงื่อนไข รวมทั้งด้านความรู้ และด้านการตลาด ทำให้กลุ่มฯ เป็นที่รู้จักของลูกค้ามากขึ้น เพิ่มช่องทางการตลาด ทำให้กลุ่มฯ มียอดขายสินค้าอย่างต่อเนื่อง เพิ่มรายได้เสริมให้กับสมาชิกกลุ่มฯ เป็นสิ่งกระตุ้นในสมาชิกกลุ่มฯ มีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น ที่สำคัญคือ ความรู้ที่กลุ่มฯ ได้รับจากการไปดูงานที่กลุ่มฯ อื่น ๆ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้และหาตลาดใหม่ ๆ ได้ อย่างไรก็ตามในทางตรงกันข้ามกลุ่มฯ พบว่า มีคู่แข่งขันเข้าสู่ตลาดมากขึ้น การแข่งขันในตลาดผ้าสูงขึ้นตามไปด้วย อีกทั้งส่วนแบ่งการตลาดลดลง ทำให้กลุ่มฯ ยังต้องพัฒนาศักยภาพของกลุ่มฯ โดยจะต้องพัฒนาในด้านฝีมือและการหาตลาดใหม่ ๆ เพื่อสามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างไม่หยุดนิ่ง

6.2 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดองค์กร การผลิต การตลาดและการเงิน ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันกำแพงปลาเปรียบเทียบกับกลุ่มทอผ้าแม่บ้านกองหิน เพื่อนำมาวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม ทำให้ทราบถึงปัญหาต่างๆ ที่กลุ่มประสบอยู่ การศึกษาในครั้งนี้จึงมีข้อเสนอแนะบางประการในการแก้ปัญหา ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาด้านการจัดองค์กร ควรกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันและผูกพันกับกลุ่มของตนอย่างแท้จริง เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนให้กลุ่มประสบผลสำเร็จอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน คณะกรรมการกลุ่มควรปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ให้ภาระหนักตกอยู่กับประธานกลุ่มเพียงผู้เดียว อย่างไรก็ตามบทบาทของประธานกลุ่มก็มีส่วนสำคัญเช่นกันในการนำพากลุ่มไปยังเป้าหมาย นั่นคือ สามารถดำรงกลุ่มอยู่ได้ตามวัตถุประสงค์การก่อตั้งกลุ่มและมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม

2. การพัฒนาด้านการผลิต การผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอนั้น ผู้ผลิตผ้าทอที่มีความชำนาญนั้น ได้สืบสานความรู้จากภูมิปัญญามาแต่ครั้งบรรพบุรุษ แต่การทอผ้าเป็นงานละเอียดอ่อน อาศัยเวลาและใจรักในการเรียนรู้ว่าจะเกิดความชำนาญ ทำให้ผู้ทอผ้ารายใหม่ที่มีฝีมือมีน้อยและหาได้ยากมากขึ้น อีกทั้งรายได้จากการทอผ้าเมื่อเปรียบเทียบกับการทำงานอื่นแล้ว ถือเป็นรายได้ที่ต่ำกว่า อีกทั้งการผลิตผ้าทอในปัจจุบันมิได้ถูกจำกัดอยู่เพียงแค่ลวดลายธรรมดา การคิดค้นและพัฒนาลวดลายและรูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้แตกต่างจากผู้ผลิตรายอื่นในกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอเดียวกัน

3. การพัฒนาด้านการตลาด จากการส่งเสริมของภาครัฐ พบว่า ปัจจุบันมีผู้ประกอบการผ้าทอเข้าสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก การทำตลาดจึงเป็นเรื่องที่กลุ่มไม่สามารถมองข้ามไปได้ ผลผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกัน ฝีมือและราคาใกล้เคียงกัน อาจถูกตัดสินจากลูกค้าได้โดยการทำการตลาดที่ต่างกันก็เป็นที่ได้ ดังนั้น ภาครัฐควรมีการรณรงค์เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของผ้าทอ รณรงค์ให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมากขึ้น รวมทั้งจัดให้มีการแสดงสินค้าต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับผู้ประกอบการ

4. การพัฒนาด้านการเงิน ควรมีการการจัดทำบัญชีอย่างเป็นทางการ เพื่อให้ทราบต้นทุนที่แท้จริง ต้นทุนแอบแฝง รายรับ รายจ่ายและกำไรของกลุ่มว่ามีมากน้อยเพียงใด ที่สำคัญคือ สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากทราบต้นทุนการผลิต

5. การให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ ควรให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ดังนี้

5.1 ด้านความรู้ โดยการจัดหาผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้ในด้านต่างๆ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้คุณภาพของสินค้าดีขึ้น ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ ทั้งทางด้านการผลิต การจัดจำหน่าย การเงิน และการตลาด และความรู้ทางด้านการส่งออก

5.2 ด้านการตลาด โดยการเปิดช่องทางการตลาดโดยการให้ออกร้านในงานต่างๆ เปิดโอกาสในการส่งออกผลิตภัณฑ์ไปขายยังต่างประเทศ รวมทั้งการหาช่องทางการตลาดอย่างจริงจัง

6.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

จากการศึกษาในครั้งนี้ ข้อมูลในการศึกษานั้นได้จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันกำแพงปลาและประธานกลุ่มทอผ้าแม่บ้านกองหิน รวมทั้งสมาชิกกลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 10 คน จะพบปัญหาทางด้านความคลาดเคลื่อนของข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลข โดยกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันกำแพงปลานั้นถูกจำกัดด้วยเวลาในการเก็บข้อมูล เนื่องจากข้อมูลสำคัญจะต้องสัมภาษณ์จากประธานกลุ่มเพียงผู้เดียวเท่านั้น ทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ละเอียดเท่าที่ควร ซึ่งอาจเกิดความคลาดเคลื่อนและมีข้อมูลที่ละเอียดกว่าผลการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนข้อมูลของกลุ่มทอผ้าแม่บ้านกองหินนั้น เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มฯ ได้ทำการรับจ้างทอผ้าเพียงอย่างเดียว ผู้ผลิตแต่ละคนจะทำการรับผิดชอบลูกค้าของตนแยกต่างหากกันไป ทำให้กลุ่มฯ ไม่มีข้อมูลที่จดบันทึกอย่างเป็นทางการไว้ ส่วนการให้คะแนนในการวิเคราะห์ศักยภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 10 คนนั้น ควรจะเป็นการให้คะแนนโดยบุคคลภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นกลาง เพื่อให้การศึกษาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น